СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 49. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 2. марта, 1927.

VOL. XXXV. No. 49. Jersey City, N. J., Wednesday, March 2. 1927. THREE CENTS

НАЙВИСШИЙ СУД ОСУДЖУЄ НАФТОВИЙ СКАНДАЛ

НАФТЯР ДОГЕНІ И МІНІСТЕР ФОЛ ПРИЗНАНІ ОБМАНЦЯМИ УРЯДУ.

ВАШИНГТОН, 28. лютого. — Найвисший Суд Злучених Держав розглядав нині звісний на весь світ наем урядових нафтових теренів у Каліфорнії американському нафтярови Догені. По розгляненню справи суд прийшов до одноголосного заключення, що Догені й Фол, міністер внутрішних справ, що робив з ним контракт, поповнили обманьство федерального уряду.

Через те суд узнав всі контракти межи урядом а сим нафтяром за неважні. Догені має звернути урядови терени нафтові, та не має навіть права до звороту коштів за побудованне збірників і других поправок на теренах.

Обчисляють, що Догені стратив на сьому контракті коло 10 міліонів долярів. Рішеннє може мати далеко йдучі наслідки для мексиканської справи, бо, як кажуть мексиканські урядники, Догені є головним американським нафтовим підприемцем, що противиться виконуванню постанов мексиканської конституції про нафтові терени.

АМЕРИКА ВИСИЛАЄ ДО КИТАЮ ЩЕ БІЛЬШЕ КОРАБЛІВ.

УРЯД ПРИКАЗАВ 5 НОВИМ КОНТРАТОРПЕДОВЦЯМ ВИЇХАТИ ДО ШАНГАЮ.

ВАШИНГТОН, 28. лютого. — Департамент фльоти приказав контраторпедовцям: Мекліш, Симпсон, Булмер, Престон і Сикард виїхати сейчас зі своїх теперішних постоїв на китайські води коло Шангаю.

В Китаю є тепер уже сім американських военних кораблів. З висилки кораблів роблять заключеннє, що в Китаю назрівають у найблизчих днях дуже поважні події.

АНГЛІЯ ГОДИТЬСЯ НА АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЛЯН РОЗОРУЖНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

РІВНОЧАСНО АНГЛІЯ ПОКАЗУЄ НА ТРУДНОСТИ ТАКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 28. лютого. — Американський уряд дістав нині від англійського уряду відповідь на американську пропозицію відбути межинародну конференцію великих морських держав для зменчення морських зоружень.

Анґлія заявляє тут велику охоту брати участь у такій конференції, хоча й предбачує ріжні перешкоди для її повного успіху.

Американський уряд є дуже вдоволений сею відповіддю та збираеться урядити в як найкоротшім часі конференцію трох держав, які згодилися на конференцію, себто Америки, Япану й Анґлії. Франція й Італія, які відкинули пропозицію Америки, в конференції очевидно участи брати не будуть.

УРЯД ПОЗИВАЄ РОБІТНИЧІ ЮНІЇ.

НЮ ЙОРК, 28. лютого. — Федеральна прокураторія постановила пізвати в суд пять місцевих юній будівляних робітників, працюючих в камени, за те, що вони мали змовитися не допускати до вживання дешевих камяних виробів зпоза міста.

Прокураторія каже, що в сей спосіб юнії додали до будівляних коштів сього міста один міліон долярів у рік.

ЩЕ ОДНА ЮНІЯ ВИКИДАЄ КОМУНІСТІВ.

НЮ ЙОРК, 28. лютого. — Збори юнії стенографів і книговодчиків постановили викинути з юнії 23 членів сеї юнії за те, що вони яко комуністи противляться засадам, на яких побудована Американська Федерація Праці.

Се викиненне є частиною акції Федерації Праці проти комуністів, яким вона закидує „вертіннє зі середини".

СТОЛІТНА РІЧНИЦЯ ВАЖНОЇ ЗЕЛІЗНИЦІ.

БОЛТИМОР, Меріленд, 28. лютого. — Зелізниця Болтимор енд Огайо Рейлрод Ко. святкувала нині врочисто сто літ свого існовання.

Була се перша зелізниця, що мала лучити східні, надморські стейти, зі „заходом". Відограла вона в американській історії незвичайно важну ролю.

РУХ ЗА ВІДКЛИКАННЄМ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 28. лютого. — Асемблімен Луис Каливіер подав у леґіслятурі нюйорського стейту резолюцію, якою леґіслятура малаби візвати конґрес і уряд до пороблення заходів до відкликання прогибіційного закона.

Резолюція називає закон Волстеда деморалізацією молодежи.

НЕВИЯСНЕНЕ ВБИЙСТВО 16-ЛІТНОГО ХЛОПЦЯ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 28. лютого. — Жертвою таемничого вбийства впав нині вечером 16-літний хлопчина Джан Картранбоне. Сидів він вечером у хаті своїх родичів і читав книжку. З надвору хтось стрілив до нього з рушниці та вбив на місци.

Поліція почала зараз слідство над таемничим злочином, але не могла найти справника. Догадуються, що вбийник мав намір убити 19-літного брата вбитого, Миколу, а лишень через похибку вбив Джана.

ТРИ АВТОМОБІЛЕВІ ВИПАДКИ ВИЗНАЧНИХ ПОЛІТИКІВ.

ПАРИЖ, 27. лютого. — Сеї неділі занотовано в Парижі три автомобілеві випадки, з яких перший діткнув Бріяна, міністра закордонних справ, другий Кайя, відомого сенатора, а третий перуанського посла Марінао Корнйо. Зі всіх тих випадків вийшли всі особи щасливо. Тільки Кайови збилися окуляри.

БУРХЛИВА СУДОВА РОЗПРАВА У ЛЬВОВІ.

Свого часу ми повідомляли, що дня 26. січня розпічнеться у Львові велїчезний зі згляду на число пізваних цивільний процес проти бувших членів польської спілки НУЗА в звязку з обкраденням її власними директорами і теперішною судовою ліквідацією того пікантного підприемства. Запізвано 21,000 членів, аби доплатили дальшими уділами до збанкротованого т-ва. На розправу в дні 26. січня явилося кілька тисяч невдоволених членів, так що найбільша судова саля не могла помістити навіть десятої части пізваних. Судова саля перемінилася в правдиву лазню, а судовий будинок у Вавилон. Для безпеки спроваджено відділ поліції. Розправу переривали раз-враз суперечки судді з обороною, самочинні промови пізваних, монольоґи, діяльоґи і криклива метушня пізваних. Судова саля такої розправи ще не бачила, бо розправа приняла вид виборчого віча під голим небом. Схвильована товпа кидала раз-враз погрози на адресу був. директорів-злодіїв спілки. Врешті суддя покликав на поміч відділ поліції. Комісар, боячись розливу крови, відмовив інтервенції. З кругів пізваних зателеґрафовано про ситуацію до Варшави, звідки по якімсь часі надійшла інструкція, щоб розправу перервати. Супроти цього, невідомо тепер навіть, коли цей скандальний процес-вуж скінчиться.

ПЕРЕДБАЧУЮЧА АНҐЛІЯ.

Головною рисою англійської політики — це передбачування на довгі, довгі роки наперед. Така є анґлійська політика і в справі будучої війни. Анґлія, що правда не боїться війни, однак продумує над нею вже тепер. Отже там постановлено, що на випадок нової війни всі міністерства з Лондону будуть тайно перенесені у скриту місцевість на провінції, щоб неприятель не переслідував правительства і не переривав роботи бомбардацію з літаків.

ФАРМЕР УТОПИВСЯ В КЕРНИЦИ.

60-літний фармер Г. Левко коло Нарсиз, Ман., утопився в досить незвичайний спосіб 14. лютого. В хаті робилися приготовання до весілля його сина і батько вийшов за водою до керниці. Досягаючи води, посовгнувся і впав в керницю коміть головою. Инші члени родини оглянулися за ним доперва годину пізнійше, але се вже було запізно.

ВШЕХПОЛЬСЬКИЙ ВАТАЖОК У ЛЬВОВІ.

До Львова приїхав ватажок вшехполяків і основник Обозу Велькєй Польскі — Роман Дмовскі і виголосив на „дільницевім" зїзді „Обозу" політично-партійну промову. Торочив звичайні нудні вшехпольські теревені в роді того, що Польща є державою чисто польською, длятого, що Поляки мають в ній виключну власть, що належить протиставитися „сенаторам" і т. д. Але сказав вшехпольський ватажок також одну влучну річ, а іменно: „На протязі 19-го століття творяться в цілій Европі національні держави, вони розвиваються і кріпшають, а зліпки народів гинуть, чого наглядним доказом Австрія". — Так єсть, рація.

РЕЦЕПТА МІНІСТРА ДЕ-МОНЗІ.

Бувший французький міністер освіти де-Монзі, відомий з того, що дуже ревно цікавиться справами Рад. Союзу і національних меншин в Европі, написав цими днями в часопису „Нає. Фрає Прессе" статтю, в якій подає проект вирішування конфліктів між національними меншинами, а пануючими народами. Ствердивши на своє велике здивування, що вчорашні гноблені стали сьогодня нечуваними гнобителями инших народів, де-Монзі перестерігає Европу, що справа національних меншин стане безсумніву причиною нових війн. Та замісць порекомендувати гнобителям одиноку розумну розвязку, а саме застосування права самоозначення народів, пан де-Монзі дає тільки аспірину на горячку, бо рекомендує заснування міжнародного роземного трибуналу для меншестевих справ. Така рецепта де-Монзі, то не рецепта політичного лікаря, але політичного фершала...

ЦІКАВИЙ ПРОЦЕС.

Цікавий процес почався в Лодзі. Обвинувачують там пятеро дітей, в віці від 11—14 літ у профафнації церковної ікони. На розправу візвали 44 свідків: учеників і учителів і ведуть її при зачинених дверях. Цих учеників викинули вже у свій час... з усіх шкіл польської республики. Ніхто, здається, не є за тим, щоби дозволяти молоді безкарно зневажати релігійні почування, а проте при глибшій застанові виринає така рефлексія: до чого путнього може довести такий процес, після такої суворої кари, яку вже наложили на малолітніх, напевне напів несвідомих свого вчинку? Їх засуджується вже нині на паріїв суспільности або... на „великий людей", які початку такої своеї карієри не забудуть.

І ПОЛІЦІЯ ТЕЖ РОБИТЬ ПОСТУП.

Париська і берлінська поліція ввели у себе новости. А іменно: в своїх самоходах, на яких здоганяють злочинців, позаводили вони радіо, щоби навіть підчас їзди можна було на всі боки порозуміватися.

БУДЕННА ЛЬВІВСЬКА ХРОНІКА.

У Львові на „Горі Страчення" найшли молоду жінку невідомого прізвища, яка лежала без памяти, випивши отрути. — 54-літня сторожиха при вул. Яблоновських 10 випила в самовбийчім намірі більшу порцію затроеного денатурованого спірту. — 10 місяців вязниці дістав 40-літний Степан Мазуркевич за те, що вкравши з фіри селянинові коц, поранив його ножем і поважно покалічив; але що зробити з таким аматором чужої власности, коли останній його засуд за крадіж є з черги вже... 37-ий? — Суд звільнив від кари реставраційного гостя при вул. Янівській, Дякова, який 19. вересня нападений місцевими галабурдниками у власній обороні стрілив з револьверу і вбив одного з них, Гафтка. — Брати Єхель і Давид Бравни, хотіли заробити на власній крамниці легким коштом: винесли весь крам і зааранжували самі влом. За те, що вони ліпші купці як вломники і пробили в стінах кепські діри, які їх зрадили, підуть „до діри" на цілий рік.

ВИДАЧА ПОСЛІВ.

Дня 4. лютого ц. р. ухвалив польський сойм видання судові 4-ох послів Білоруської Громади і посла Головача з НПХ. Реферував справу пос. Добжаньскі (ЗЛН.), який так ревно обвинувачував арештованих послів, комуністичну партію та Радянський Союз, що марш. Ратай був аж приневолений звернути референтові увагу, що у відношенні до Рад. Союзу перетягнув пос. Добжаньскі струну. Внесення на видання послів перейшло більшостю; проти внесення голосували: непольські посли, комуністи і ППС.

Польським правительственним кругам лежала видача послів мабуть дуже на серці, коли за видачею послів голосував навіть віцепремієр Бартель, засівши тим разом на лаві послів. Клюб віцепреміера Бартля дістав гострий приказ голосувати за внесенням. Один із його членів, посол Хоміньскі заявив, що не може йти проти сумління та виступив із „Клюбу Праці".

НЕ КАЙСЯ РАНО ВСТАТИ, А МОЛОДО ЖЕНИТИСЯ.

Цієї мудрости дуже пильнують Китайці, бо вже давно істнує у них звичай, що дітей ще в колисці заручують, а коли діти менше-більше підникнуть, зараз їх женять. Але показалося, що надто вчасне подружжа шкідливе і ось китайська влада видала закон, який вимагає до супружого стану зрілішого віку.

ОСЬ ЯКА МИРОЛЮБИВІСТЬ.

У Франції фахівці-хеміки цікавляться особливо такою ґазовою продукцією, яка сталаби в пригоді підчас найближчої війни. Великим респектом тішиться у них жахливий ґаз фосґон. Обрахували, що 2—3 тони цього фосґону вистарчилоб на знищення цілого Парижа, хоч який він великанський.

ЛЕЙДІ ЕСТОР ЗА ОСЬМИГОДИННИМ ДНЕМ ПРАЦІ

ЛОНДОН, 28. лютого. — Члени Партії Праці розпочали в парляменті широку акцію за ратифікацією ухвали вашинґтонської конвенції з 1919 року, яка завела осьмигодинний день праці. Робітничі посли набрали відваги, коли за їх пропозицією заявилася лейді Естор, яка піднесла, що вже крайна пора завести осьмигодинний обовязковий день праці в Анґлії, коли Муссоліні рівнож вже за такою реформою.

Міністер праці сер Метленд відповів, що правительство „досліджує" ту квестію. Його вияснення викликало серед послів свого рода веселість.

ПОЛІЦІЯ БЕРЕЖЕ АМЕРИКАНСЬКУ АМБАСАДУ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 28. лютого. — В Парижі розпочато наново широку кампанію за звільненнем Сакка і Ванцетті. На чолі того руху стоїть лідер соціялістичних радикалів посол Леон Блюм. Він то інтервенював в тій справі в амбасадора Геррика, який одначе відповів, що в тій справі федеральний уряд в Вашинґтоні нічого зробити не може, бо це належить до компетенції стейту Месечусетс. Коли Блюм домагався, щоби амбасада приняла депутацію в тій справі, амбасада відповіла, що не має нічого проти цего, коли та депутація прийде в урядових годинах. Супроти цего, що депутація зголошувалася по год. 5-ій веечром, вона не могла бути принята. З приводу сего надіялися демонстрації з боку соціялістів і комуністів. Цілу амбасаду окружено поліцією, а рівнож сконцентровано більший відділ, який держано цілу ніч в поготівлю. Демонстрація одначе не відбулася, поліція одначе стереже амбасаду далі.

ВАТИКАН ХВАЛИТЬ КУЛИДЖА І МУССОЛІНІЯ.

РИМ, 28. лютого. — Офіціяльний ватиканський орґан Оссерваторе Романо підносить президента Кулиджа і Муссолінія як двох державних мужів, які розуміють вагу духовости в життю народів. Оссерваторе каже, що репрезентант наймолодшої нації, себто американської, а рівнож і репрезентант найстаршої нації, себто італійської, згоджуються в тім, що духовий елемент, який проповідує церква Христова через 20 віків, є домінуючим. Оссерваторе підносить ті місця з послідної промови през. Кулиджа, в якій він говорить, що Америка не потребує ще більшого національного розвитку, але зате більш духового і більш духової сили. Подібне говорив рівнож Муссоліні, коли говорив про вихованне молодежи, про потребу релігії і духове образованне.

ЧИ БУДЕ БИТВА В ОКОЛИЦІ ШАНГАЮ.

ШАНГАЙ, 28. лютого. — Знатоки тамошніх відносин оповідають, що европейські держави не мають чого побоюватися за життє і майно чужинців в Шангаю. Ні кантонська ні північна армія не хочуть дати европейським державам підстави до інтервенції в справі Шангаю. Навпаки, можна добачити тенденцію, що обі ті армії згідні з тим, щоби боєву лінію відсунути як найдальше від Шангаю. Кроки вже пороблено що до сего.

Мимо того Анґлія спроваджує чимраз більше війска. Сегодня виладовано свіжу тисячку британських моряків, які для паради і більшого построху машерували головними вулицями міста серед звуків військової банди.

НЕ ПУСКАЮТЬ ДО АНҐЛІЇ ЗАДЛЯ СИМПАТИЙ ДЛЯ СОВІТІВ.

ПАРИЖ, 28. лютого. — Роджер Н. Болдвин з Ню Йорку, відомий предсідатель Комітету для ратунку політичних вязнів, пробував дістати візум до Анґлії. Болдвин вертав до Америки з Конґресу кольоніяльних народів і хотів відвідати Анґлію.

Болдвинови відмовлено візум з приводу його симпатій для совітів, проти яких панує тепер там велике огірченне.

СОВІТСЬКА ПРОПАГАНДА В ІНДІЯХ.

ЛОНДОН, 28. лютого. — З Індій доносять, що там розпічнеться незабаром велика кампанія за освободженнем Індій. Кампанія буде ведена за совітські гроші і буде стреміти до викликання подібної ситуації, яку переживає тепер Китай. Рух зачнеться від страйків. Визначну ролю буде відгравати Ґанді.

БРИТАНІЯ ГОДИТЬСЯ НА РОЗОРУЖНУ КОНФЕРЕНЦІЮ ПІСЛЯ ПРОЄКТУ КУЛИДЖА.

ЛОНДОН, 28. лютого. — В палаті послів проголосив міністер закордонних справ Чемберлейн ноту, яку вислав до вашинґтонського уряду і в якій заявив готовість конферувати з Америкою про справу розорування на мори. В тій ноті зазначив одначе Чемберлейн, що Аґлія мусить мати при тім на увазі свої розлогі посілости і деякі держави, які не думають розоружуватися. З того виходить, що Анґлія не погодиться на таку пропозицію, яка була взята за основу при першій вашинґтонській розоружній конференції. Вона хоче задержати кружляки, а Америка хоче якраз їх число обмежити.

ДЕ ЛЕЖАТЬ НАЙБІЛЬШІ БОГАЦТВА.

МОСКВА, 28. лютого. — Троцький знова заговорив. Говорив до делеґації з Сибіру. А що його принято з великим одушевленнем, видно, що його популярність не зникла.

Троцький заявив, що в сибірській землі лежить понад $35,000,000,000, себто більше, як по всіх американських банках. По тім обговорював він економічне положенне Европи, яка після його думки в повнім упадку, коли Америка чимраз більше зростає в силу.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in sec. of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates		В.Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на і. зв. Foreign Money Order.
Телефон Свободи 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза ...
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ШЛЯХОМ ДЕМОКРАТИЗМУ

Демократизм має в своїй основі віру в розум і силу народа. Він вірить і проповідує те, що маси народа можуть вирішити і найтяжші суспільні проблєми, коли тільки вони мають нагоду і спромогу з тими проблємами близше познайомитися. Иншими словами, коли ті маси просвічені, коли і їм дається нагоду шукати розвязки важних життєвих питань, коли з ними ті питання всесторонно обговорюється.

На тих засадах побудований рівнож і американський демократизм. Такий дух віє з наук і творів творців американської нації і держави. Такий дух панує рівнож і серед свідомих українських імігрантів в Америці. Ось по тій то причині й наш орган старається обговорювати всі пекучі справи, а разом з тим дає голос всьому громадянству у всіх тих справах, щоби загал обзнайомився зі всіми складними питаннями, бо тільки тоді зможе видати обєктивний осуд і повзяти відповідні заключення.

Розводиться в нас тепер дискусія головно коло двох питань: церкви і школи. В справи церкви ми не мішаємося і не допускаємо ніякої пропаганди в користь якоїнебудь церкви. Зате допускаємо голоси і самі забираємо слово в церковних справах тоді, коли церква стоїть на перешкоді духовому розвоєви нашого народа і його національному визволенню. Бо ми сего переконання, що ніяка церква не може бути засобом для політичних плянів наших національних ворогів, а навпаки церкви і віри, які признає український нарід, мусять допомагати українському народови вийти з неволі, а не пхати його в нову неволю, чи держати в старій.

З тої дискусії може вийте та практична користь, що український нарід не буде на сліпо покланятися тому, що є для нього вороже, а буде добре глядіти і контролювати кождий крок своєї церковної єрархії. Приглянувшися фактам та розібравши їх обєктивно з становища добра українського народу, наш загал буде в силі витягнути, коли буде треба, такі консеквенції, яких вимагає добро нашого народа.

Не торкалися в нас ніколи серіозно і шкільного питання. А школа в демократичного народа справа найважнійша. Бо без школи і освіти не може маса розбиратися в життєвих питаннях, про які має рішати. Тому й дискусія на шкільні теми повинна обняти широкі круги нашої іміграції, бо тільки цею дорогою прийдемо і в тій справі до таких заключень, які принесуть користь нашому народови. Освіту загальну дістане тут дитина в американській школі. А в українській школі має вона набрати любови і поважання для краю, історії, традиції і культури її батьків. А це справа не легка.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА ЯК ДРАМАТУРҐ.

Леся Українка займає в нашій драматурґії окреме й самотнє місце. Вона визначається европейським образованнем, і песи її займають у світовій драматурґії місце поруч з найбільшими ґеніями.

До виступу Лесі Українки українські песи були майже всі побутового характеру й не порушували глибоких душевних питань. Вони характеризували поверховні обяви та переживання дієвих осіб, але не давали глибшого розгляду тих переживань, не розкривали законів душевних переживань. Зробила се в нас уперве Леся Українка.

Тому, що ідейний зміст її драм вимагав краще підготованої авдиторії, то й песи її довго не були популярними. До того Леся Українка любила дію своїх пес переносити в старинний світ, або в минуле східних народів, в якому вона кохалася.

Вже в першому своєму драматичному творі „Блакитна троянда", який вона написала в 1898. році, поставила вона собі для нас тоді ще зовсім нове питання: яке душевне значіння має в життю дідичність? Авторка виводить яко героїню молоду дівчину, яка, зі страху перед дідичним божевіллям, пропонує закоханому в неї юнаку лише дружбу. Дівчина нарешті сама закохується в нього а нервове піднесення справді кінчиться в неї вибухом божевілля. Не будучи в силі знести страшних мук, вона в хвилі розумового просвітку поповнює самогубство.

Головне питання, що цікавило Лесю Українку від самого початку її літературної діяльности аж до смерти, і яке червоною ниткою проходить через всі її твори, се питання національне. Сій проблємі вона присвятила кілька кращих своїх пес. В них вона вибирала окремі моменти життя поневолених народів і або малювала переживання його поодиноких представників, звичайно сильних натур, або переживання мас народу.

В діяльозі „В домі роботи, в країні неволі" вона показує ріжницю в переживаннях двох рабів: Жида та Єгиптянина. Їх обох обовязує ненависть до пана, але ріжнить відношення до роботи: Єгиптянинови вона зрозуміла, Жидови ненавистна.

В песі „На руїнах" вона устами пророчиці Тірці ганьбить ліквідаторські настрої серед поневоленої нації й бореться з безнадійним песимізмом слабодухів. Вона зове їх до гартовання, упертости й боротьби.

В песі „Бояриня" Леся Українка змальовує ріжницю світоглядів старої України та старої Московщини, який був також одною з причин постійного антаґонізму між Україною а Московщиною. Тут молода бояриня-Українка гине, звянувши в задушливому повітрі московського терема. Дуже влучний образ „співжиття" України з Московщиною.

В найкращому своєму драматичному творі, „Орґія", вона ставить за зразок Антея, цього „останнього Грека з Коринту", який не хотів потішати своїми піснями гнобителів свого народу, а коли його жінка, танцівниця Неріса, почала танцювати на орґії для потіхи Римлянина Мецената, то він забив її й себе. Антея Леся Українка протиставить всім його вчителям й товаришам, які кликали до покори й служби гнобителям, щоби добути слави й грошей.

Инша ґрупа пес, до якої належать „Одержима", „На полі крови", „Йоганна, жінка Хусова" і „В катакомбах", торкається ріжних моментів християнства. „Одержима" це траґедія жінки, що любить Христа, але не може погодити в своїй душі його заповіту любити всіх, бо сама ставиться з призирством до легкодухих його учнів та наслідувачів.

„На полі крови" освічує душу Юди Іскаріотського. Юда це чоловік, який не розумів Ісуса Христа та не довіряв Його високим ідеалам.

В песі „В катакомбах" Леся Українка ставить питання: чи християнство може вдоволити активну людину з поневоленої верстви? Устами раба-неофіта вона відкидає християнство, як релігію придатну лише для пануючої верстви та пасивних натур. Відповідь не зовсім вірна історично, бо християнство нераз провадило жорстоку боротьбу проти поневолення (згадати хочби нашу Запорожську Січ).

Щодо сили драматизму і виразности образів з пес Лесі Українки на першому місци треба поставити „Йогана, жінка Хусова". Тут змальована траґедія жінки, послідовниці Христа, що після Його смерти тератається в дім свого чоловіка, щоби там нести покірно тяжкий свій хрест щоденних турбот та служити своєму чоловікови, самолюбному карєристови Хусі. Такі постаті, як сам Хуса, або його консервативна та відлива мати, чи вродлива й розумна та хитра хижак-рабиня Сабіна, чи фальшиве римське подружжа Публій та Марція, живуть і в наших часах. Такі вони живі, типові психольоґічно та вражають нас своєю художньою правдивостю.

В цих же песах, а особливо в „Касандрі", Леся Українка завжди виводить якусь особу, переняту до кінця життя одною ідеєю. Тим особам вона протиставить легкодушну юрбу, для котрої на першому місті стоїть „людське", що веде її лише до опортунізму, до задоволення своїх звірячих інстинктів.

В „Касандрі", а особливо в песі „Руфін і Прісцілла", Леся Українка малює прекрасно траґедію великих людий на ґрунті суперечностий двох світоглядів: поганського та християнського. В песах „У пущі" та „Адвокат Мартіян" торкається вона проблєми, як погодити індивідуальне життя людини з вимогами оточення та вимогами громади.

На особливу увагу заслугує розбір душевних переживань Дон-Жуана. Леся Українка дала нам освітлення зовсім друге як давали другі письменники; як Мілер, Байрон, Пушкін та инші. Леся Українка виводить в „Камінім господарю" тип Дон-Жуана як лицаря „волі", який в життю слухає лише велінь власної душі й не звертає уваги на людські нарікання, осуди чи погрози й не захоплюється людськими принадами. Та коли він під впливом Донни-Анни, в яку правдиво й щиро закохався, піддався захопленню „людськими благами", то це так вразило душу його, що він скамянів.

Цілком окремо стоїть ґеніяльна драма-феєрія „Лісова Пісня". Тут сферу духового життя людини, краси, шукань, прагнення до ідеалів усього, що є кращого в людській душі, в песі показано в образі Мавки, прекрасної ефімерної істоти, витвореної народньою фантазією. Буденні турботи, міщанська гидота й моральний бруд виявлені в постаті Килини, огрядної сільської молодиці. Біля цих двох фіґур ґрупуються инші реальні й фантастичні фіґури. В центрі сих фіґур стоїть Лукаш, що переживає складну душевну драму. Найкращими днями в його життю були дні його весни, коли він кохався чистою любовю з Мавкою. Але він не оцінив її любови й піддався обіймам та поцілункам брудної душевно Килини. Тим він відірвався від царства краси і загубив після цього свій людський образ. Мавка, силою свого кохання, вернула йому той образ, але він, після пережитих тяжких страждань, не міг жити й загинув.

„Лісова Пісня" відзначається красою образів, музичностю віршу та глибиною змісту.

Дотикаючися питань універсальних, себто таких, що цікавлять людий по всему світу, песи Лесі Українки, будуть без сумніву першими, що здобудуть славу українській драматичній літературі на на межинародному полі. На сьому полі вони вже й зробили деякі початки, хоча на загал Леся Українка, покищо, ні за границею, ні навіть на своїй рідній землі не стрінулася з таким признанєм, яке їй по величині талану слушно належиться.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА.

У КОЖНОГО ЛЮДУ...

У кожного люду, у кожній країні
Живе такий спогад, що в його давнині
Були золотії віки,
Як пісня і слово були у шанобі
В міцних цього світа; не тільки на гробі
Складались поетам вінки.
За пишнії хрії, величнії оди
Король слав поетам-співцям нагороди,
Він славу їх мав у руці,
За ввічливі станси, гучні мадригали
Вродливиці теж нагороду давали, —
Не знали погорди співці.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Онищенко, Блумфілд. — З приємностю приймаємо до відома Вашу заяву, що ми всі повинні бути обєднані хоч би в такій акції як допомога Рідній Школі, та що це вислано помилково через Церковну Раду а не через Обєднаннє.

І. С., Ню Йорк. — Оголошенне про баль, без огляду на ціль, є платним. Такі справи полагоджує адміністрація а не редакція.

І. К., Толідо, О., — В дописи не було Вашого імени і нема що простувати. Коли знаєте, що хтось переховує гроші, зібрані на народні цілі, а не висилає, то легко з тим зробити порядок на місци.

Українська Жіноча Громада, Вайтстон, Л. Ай. — Спису жертводавців на місцеві цілі в Америці не поміщуємо, бо це примітивний обовязок громади подбати про школу в своїй місцевости.

Цікавий читач. — Ви заклад виграли. Гаркавенко положив на лопатки Поляка Завадського дня 25. січня. Не подаємо за кождим разом, чи Гаркавенко побідив чи ні, бо досі не було ще випадку, щоби хтось положив Гаркавенка.

В. Б., Ню Йорк. — Не оголошуємо ніяких збірок на церкви і дзвони, а тимсамим не можемо помістити і жертводавців на поправу церкви в Яхторові.

Гр. Левуш, Елмайра. — В „Свободі" вже була поміщена одна відозва в справі допомоги для села Карова. Помістив її комітет з Джерзи Сіті. Другої відозви не можемо містити.

Михайло Ердеді.

ГІСТЬ.

Ціла ця історія поправді незвичайно проста. Але кожний раз, як пригадаю собі її, то все відчуваю щось такого, що мене приневолює таки переповісти її, хоч вона така проста.

Учитель називався Іван Тихий. Він розпустив школярів уже на полудне.

Ідіть собі, дітоньки, гарненько до дому, пополудні нема науки зовсім. У мене будуть гості; дуже-дуже знатний гість буде у мене. Син ласкавого пана барона. Тому йдіть собі гарненько до дому.

Потім учитель поспішив до хати, що була на другім кінці подвіря. Пішов простісенько до кухні, де вже кипіла праця. Все йшло на галай-балай, а смалець, що скварчав на кухні, топився наче музика з радістю, яка царила в звичайно невибагливому домі.

Жінка, на якій журба оставила вже свої сліди, здавалося відмолоділа зовсім. Аж диво як із знанням приготовляла все на принятя гостя. Лизавета грала на фортепяні в сусідній кімнаті Шопена.

Молодий священик переходив саме туди, тож поступив до вчителя.

— Здорові були! Чую, матимете гостя...

— Так, отче. Степанко приїздить...

— Степанко? Гм.

— Ну, так. Я вже привик так називати його з того часу, як я був його вчителем. Пять літ. Потім Степанка віддали до столиці, а мені пан барон вистарався отсе місце тут. Але то вже нині-завтра девятнацять місяців тому...

— А тепер він приїздить до вас у гості?

— Так. Степанко приїде нині пополудні зі столиці; їде до дому. Але насамперед висяде тут і поступить до мене. Обіцяв мені. Ось лист від нього. Дякує мені за бажання, що я післав йому на імянини, а як в найблизчому часі буде їхати до дому, то навідається до мене. Управителем перекаже мені, коли приїде. І ось передучора дістав я від управителя повідомлення, що молодий пан барон приїздить...

Аж тут до кухні чути було тужні звуки Шопенового вальса. Вони слухали хвилинку.

— А він іще нежонатий? — спитав священик.

— Так, досі нежонатий.

— Може залюбиться в Лизаветі?

— Але щож ви? Не живемо в таких часах.

А звуки Шопенового вальса доходили аж сюди, наче вістка з далекої-далекої країни якоїсь, де ще люде вірять, де ще мріють...

Бо даремне заперечував це Іван Тихий; у глибині душі відчував він таємничу тугу своєї дочки. У цьому вальсі, що його грала дочка, відзеркалювалася свіжа наче роса наївність шіснацятилітнього дівчатка, її невинна віра, її мрії, її розмріяне, певне себе шукання й усе, що людині пізніше потрохи забирає життя.

У тій радости тепер усе виглядало так чудово. Годі би й повірити, що то хата сумного вчителя, який що вечера сідає на порозі, курить люльку і поглядає на місяць. Гості рідко бували тут. Іван Тихий не любив товариства, не заходив навіть до касина...

Бувало вечером задержиться молодий нотар, коли переходив туди. Але і він лише задля Лизавети. Бо Лизавета була дуже гарна дівчина. Може й найгарнійша на цілу околицю. Але надармо було переходити сюди, Лизавета на нікого не зважала. Одинокою її розрадою був фортепян. І її сон, що на нього вона ждала, для якого готовилася, вона сама не знала, що то було, але вона ждала на щось. А тепер, коли мав прийти молодий барон, її серце билося сильнійше. То був одинокий мущина, на якого прихід задрожало її серце. І кімната наче раділа з ними. Сонце танцювало рівномірно на свіжо вимитій долівці. Китиця цвітів на столі, неспокійне тріпотання канарка, все те було ознакою святочного дня.

В третій годині пополудні приїхав залізничний поїзд. Іван Тихий стояв на пероні; чигав із биттям серця. Чи то можливо? Чи він дійсно приїде? Так, барон приїхав.

— Пан професор, чи так? Алеж бо ви змінилися. Я був би не пізнав вас. Та даруйте, але поїзд відїздить зараз, а я маю важні справи...

— Що? То навіть не поступите...?

— Не можу, пане професор. Прошу не гніватися. Та зрештою ми побачилися. А добре, що ви вийшли проти мене. Я дуже радий, що бачився з вами. Бувайте здорові...

Він ввійшов назад до вагона. Поїзд відїхав.

Іван Тихий стояв на пероні, наче проголомшений. Всі забралися, лише він сам один лишився. Опав на лавку і глядів тупо перед себе. І роздумує він, що буде, як він тепер вернеться до дому й розкаже все. Роздумує над цим, як то нетерпляче ждуть його тепер вдома, його жінка і дочка. Із очей покотилася йому сльоза. Сльоза ця болить іще більше того, що бачить її, болить ще більше, як того, що проливає її.

Лише стільки було сталося. І більше нічо. А таки я тоді відчував, що щось сумніше, щось звичайніше і смутнійше не може статися.

З мадярського переклав
М. Тр...ий.

С. Маківка.

ПОЗИЧИЛИ.

„Гроші — це чортове діло" — каже народнє прислівя. І правда... Початком всіх бід та нещасть є гроші.

Вони, як вітер сніжинками в хуртовину, кидають людьми.

Виносять їх з пропасти на верх; кидають зверху в пропасть. Миють людей в шампані та сльозах. Труять та відбирають людям життя; доводять людей до божевілля. Міліони родин держать у темряві та злиднях.

Шелест та звук грошей гублять дівочу красу, розбивають родинні кубелечка.

Словом, гроші є початком щастя та нещастя; вони не що инше, як зліпок людської крови та сліз.

Здавалосяби, коли гріш таке обридливе діло, то його зовсім непотрібно. Так ні-ж... Кожний преться за ним. Кожний узалежнює свій добробут від гроша.

Мається він, так і життя краще складається; забракне — Содома і Гомора в хаті.

Так є з окремими особами, так буває і з цілими народами, що творять той чи инший тип держави.

Коли грошей скриня, то і держава весела та сміла.

Держить себе, як запишена молода дівчина; з другими говорить звисока.

Пустий гаманець — рада першого попавщогося заграничного маклера батькой признати, коли він пообіцяє позичку їй дістати.

Тоді забувається все: всі річи, до штанців включно, ставиться під залог.

От, приміром в Польщі, завсіди брак власних грошей.

Кожний польський уряд про те тільки і думав, як би десь грошей дістати.

Побивав пороги всіх заграничних банкирів, а гроші чортма.

Пообіцяють, доляр покажуть, але на тім і ділу кінець.

Кілька літ так бились, а нарешті дали спокій...

Та тут тобі неждано, як з неба привалила позичка.

А знаєте, хто допоміг цю позичку дістати? — Ні, — не знаєте. Тоді я скажу. Тайна поліція. Вона-ж у Польщі все знає... Все, все, крім правди.

Довідалася, де є і гроші.

Правда, припадково...

Почали білоруську Громаду розбурхувати. Поліція каже, що Громада готовила повстання.

Люде-ж кажуть, що до Громади чимало і тайняків вперлося.

А раз повстання, то мусять бути і гроші... То тайняки добре знають, хочби з історії своєї батьківщини.

Почали нюхати: знайшли, як і завсіди знаходять, незбиті дані проти білоруських послів та сотень народу.

Підняли страшний лемент. Трудно було звичайному смертному спостерегти, чи революцію роблять посли, чи тайняки.

Властиво не було революції, а був крик.

А цим вже зайнявся той, кому слід. Пішли ревізії. На цей раз і у послів. Посол, бач, „нетикальни", коли нічого не робить. А робить щось, то діло зовсім инше.

Звісна річ, при ревізіях мусять бути й арешти. Заарештували пять послів та кількасот звичайних смертних. Перетрясли всі стежки, якими ходили посли. Попали до білоруських банків і ствердили, що банки мали силу грошей.

То всіх здивувало. Колиб це було у німців, то булаб натуральна річ, а у білорусів? Звідки? То-ж голота... лапожники. Крім лену та душі, нічого не мають. Значить, гроші з заграниці. А раз заграничні, то мусить бути богацько.

Одна за другою польські ґазети подавали ріжні цифри. Одні казали, що у Тарашкевича знайшли десять тисяч долярів, а у банку пятьдесять тисяч золотих.

Другі писали, що Тарашкевич мав двадцять тисяч долярів, а банк пятьсот тисяч золотих.

Я аж здивувався.

Але то було першого дня. На другий — цифри зменшилися. На третій — перестали говорити. Видимо тому, що люде, які були у Вильні, ствердили, що у Тарашкевича знайшли тільки 20 долярів (180 зол.), а в банку пять тисяч золотих.

Ніби маленька ріжниця. Але то дурниця. Важно, що знайшли гроші..., важно, що гроші походять з заграниці. В таких випадках, коли чоловік має не свої гроші, завсіди влада конфіскує.

Сталося і тут так.

Значить, банкові гроші перейшли на користь казни (скарбу).

Виходить, що казна дістала безповоротну заграничну позичку. Діло добре: не треба ні відсотків платити, ні грошей вертати.

Такої позички ще не було. То перша, що добре вдалася.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕЩО ПРО КАНАДУ.

Пишуть до мене мої краяни і знакомі із ріжних сторін, а найбільше з Америки, та питаються за Канаду, як вона виглядає, які у ній люди живуть і що роблять і чи справді вона така дуже зимна та Канада, як оповідають. Як видко, то ще богато є таких людий, котрі дуже мало або й нічого не знають про Канаду, а може й думають собі, що Канада це якийсь дикий і пустий край, де нема нічого, тільки самі леди, а білі, полярні медведі ходять собі свобідно всюди як корови. Тому я хочу дещо тут написати про цей край, хоч так коротенько, для загальної інформації.

Канада це край великий, більший як ціла Европа без Росії. Тагнеться вона від Атлянтику здовж американських Злучених Держав аж до Пасифіку, і на північ геть аж до Ледяного моря.

До Канади заїхали вперве Французи в 1534 році й поселились над рікою Св. Лаврентія там, де тепер є місто Квібек і Монтреал. Слово Канада це якась індійська назва, від котрої Французи назвали свою кольонію. Англійці доперва пізнійше зачали поселятись в Канаді, а іменно там, де тепер стоять міста Отава й Торонто.

Клімат в Канаді є двоякий: умірковaний і зимний. В зимному кліматі, на півночи, живуть тільки Ескімоси. З білих людий зайде там хиба який місіонар або мисливець, що полює на диких звірів.

Зима в Канаді безперечно є острійша як в старім краю. Бувають тут часами крепкі морози, що, гей той казав, аж слово в роті замерзає. Але на те є також рада: треба мати добрий кожух. Але є тут більше таких людий, а іменно по містах, що обходяться і без кожухів. Навіть і шапок теплих не носять, тільки парадують в легких капелюхах через цілу зиму. І не видко тут нікого з відмороженими вухами. Часами тільки панночки повідморожують собі коліна. Але в цьому вже хиба вони самі собі винуваті, бо носять дуже коротенькі і легонькі суконки, а мороз, старий псотник, звичайно пхається там, де йому і не треба. Отже як із того видко, то зима в Канаді не така то дуже страшна, як собі її люди уявляють. Я бувало сам нераз більше змерзав у Ню Йорку в зимі як тут в Канаді. Але хто ніяк не може знести зимна, то нехай не їде до Канаид, бо буде лиш вічно корчитися та нарікати. Хоч і в Канаді не все зима однакова. Минулого року малисьмо тут дуже лагідну зиму, а цього року знов дуже остра зима в Канаді. Але коли чоловік привикне до зимна, то воно не робить великої ріжниці. Розуміється, треба вбиратися тепло й зима, хочби яка, нічого не зробить. А є тут і такі люди, котрі хвалять собі канадійську зиму і кажуть, що аж тут, в Канаді, позбулися всяких катарів і чуються тепер міцними і здоровими.

Літо в Канаді, здається, буде знов горячійше, як в старім краю. Так всі наші люде говорять. І це правда, бо нераз сонце припече так, що хоч лізь десь у корчі та відпочивай, бо не мож нічого робити. І, на, маєш тут, в зимі дуже зимно, а в літі знов дуже горячо. Також недогода. Але до цього можна привикнути. Весна в Канаді начинається трошки пізнійше, як в старім краю. Але коли вже сонечко загріє то всьо відразу у поли росте, як на дріжджах. І надзвичайно скоро всьо дозріває. Правда, трапляються тут часами серед літа приморозки, що навіть нераз і пшениці пошкодять, але це не все буває й не всюди, тільки десь місцями.

Треба нам знати, що Канада це виключно рільничий край. Тут лиш таким людям раді, що хочуть працювати на фармах. Фабричних робітників Канада мало потрібує. Ремісники, як теслі або мулярі, або й прості робітники, такі, як то кажуть, від шуфлі, то ще літною порою можуть знайти яку-таку роботу, але підчас зими для них тут роботи нема. Але хто хоче робити, то може нанятись до лісів рубати дрова. Там дістане харч і $30 або $35 місячної платні. Таку роботу можна все дістати.

Є ще В Канаді робітники, котрі працюють по майнах або по зелізничих шапах, і такі мають менше-більше сталу роботу, літо чи зима, але й то не всі. Зимою звичайно богато робітників квітують.

Отже хто до Канади рихтується, мусить бути приготований на це, що буде працювати на земли. А землі тут доволі, якої хто хоче. Є тут фарми вільні до брання, так звані гомстеди, по 160 акрів одна фарма. Таку фарму, розуміється ще не оброблену, може кожен дістати, хто хоче, і то даром. А є також земля, котру можна купити від $5 до $30 за акер, звичайно як яка земля. Таку землю купується за готівку або й на виплат ратами: як хто хоче й як кого стати. Рати досить догідні. Розуміється, хто бере землю на сплату, то мусить від того платити проценти і, як тут сміються, процентики і ще якісь проценята. А не заплатиш то фарма не твоя. Також можна купити або й на рати ціле вже готове господарство, значиться фарму з будинками й цілим інвентарем. Звичайно такі фарми є вже оброблені. А є й такі, що не зовсім оброблені, тільки якась часть. І, розуміється, така фарма дешевше продається. Тай ще треба й це знати, що хто хоче йти на фарму, хочби й на гомстед, то конче мусить мати трошки капіталу, бо з голими руками зачинати господарство дуже тяжко а навіть і неможливо. І, розуміється, чим більше капіталу, тим ліпше.

Канада ще мало залюднений край. Несповна девять міліонів мешканців має. А може помістити ще міліони людий, і ще не буде їм тісно. І коли Канада густійше залюдниться, то буде одна з наймогутнійших і найбогатших держав на світі. В Канаді находяться всякі добра, великі природні богацтва на земли і під землею. Має насамперед дуже урожайну землю, а іменно в Західній Канаді, де родиться на цілу Америку найліпша пшениця т. з. гардгвіт. Має також незмірені ліси. Будівляне дерево із Бритиш Колюмбії розходиться по цілому світу. Під землею є всякого рода мінерали, як: желізо, вуголь, золото, срібло й ще инші. А в ріках і озерах є повно ріжного рода риб, котрі продаються на всіх американських ринках, навіть в Европі. Також Канада має й свої овочі. Онтарійські яблока й сливки з Бритіш Колюмбії славляться на цілу Америку.

Та треба ще згадати і за канадійський ґовермент, себто правительство, яке, можна сміло сказати, є одно з ліпших у світі. Тут всюди й у всьому панує взірцевий порядок. В Канаді чоловік чується вільним і свобідним і є певнійшим свого життя й майна як у инших краях, хочби приміром і в такій нинішній Польщі.

Під зглядом просвітним Канада стоїть на першому місци на американському континенті. Тут нема анальфабетів. Кождий роджений Канадієць вміє читати й писати. Кожда канадійська дитина до чотирнайцятого року мусить ходити до школи. Значиться, школа є примусова. Навіть для іміґрантів є тут вечірні школи, де можна вчитися по анґлійськи читати, писати й говорити. Розуміється, за щколу не платиться нічого. А на фармах, де вже назбирається десятеро дітвори у шкільному віці, там мусить бути школа, хочби фармери і не хотіли. А вищі школи і університети в Канаді знамениті. Вони є зрівнані зі всіми першоклясними европейськими університетами. А які це чудові будинки і їхні урядження! Таким дечим вже Европа не може похвалитися. Там більше дбають про касарні й військо, як про будову шкіл та правдиву просвіту. В Канаді кождий, хто хоче, має нагоду ходити до вищих шкіл, й розуміється, кого на це стати. Але є тут й бідні студенти, котрі кінчать вищі школи, хоч і грошей богато не мають. Шиковний і обороткий студент може собі заробити дещо поза школою й до школи ходити. Так тут майже всі наші українські студенти кінчать школи.

Як я вже згадав, то в Канаді є повна свобода. Кожда людина може розмовитися тут по свойому і плекати свою рідну мову. Цього тут ніхто не забороняє. І наші Українці мають тут свої рідні школи, де дітвора поза шкільними годинами вчиться читати й писати по українськи. Мають також свої народні доми, читальні та аматорські театри. І так, можнаб сказати, наші Українці в Канаді ще жиють покищо своїм життям. Але треба завважати й те, що молодше поколінне вже більше хилиться до анґлійщини. Вже діти українські, що ходять до школи або й та молодь, що то стикається більше з Анґліками, вже не дуже то хочуть по українськи говорити або таки і не вміють добре. Та тут нема що й дивуватися. Живуть, так сказатиб, в анґлійському світі, серед переважаючої анґлійської культури, а проти бистрої води, як то кажуть, тяжко плисти. Анґлійська школа й культура таки своє робить

Українців в Канаді числять на 300 тисяч душ. Щодо числа Українці займають трете місце по Анґліках і Французах. Тут декотрі із наших фармерів доробились вже маєтків. А є й такі наші фармери, що то позасідали на кепських землях або знов позалізали у довги, хоч часами і непотрібно, тай тепер бідують. Однак хто хоче в Канаді працювати, а до того ще знає, як собі раду дати, то не конче мусять бідувати. Бо, як кому фарма не допише, то же кинутись деинде й все щось знайде, якусь роботу або й другі, ліпшу фарму. Я думаю, що наше робітництво не добре робить, коли марнуєсь по фабриках або майнах замісць іти на фарми. Та бо й по правді сказати, що нині такий робітник варта? Коли ще зможе, то гарує, а стратить сили, то звичайно викидають його по просту за пліт як зужиту і непотрібну вже річ. Та коли ще має деякий заощаджений гріш, або й добрі діти, то ще пів біди, а як ні, то пожалься Боже! А знов фармер, хочби і найбіднійший, то все собі, як то кажуть, на своїм сміттю газда, себто свій пан. Спить собі спокійно а в полю йому росте, й не журиться тим, що завтра буде, а діти його знають, де домів. Тільки такий фармер мусить передовсім стеречися довгів, бо можуть його обмотати, що з того ніколи не вийде. Довги найбільше фармерів убивають.

Так воно, так; як то кажуть: всюди добре, де нас нема. І в Канаді, кому добре, тому добре, а я таки все кажу і буду казати, що дома найліпше. Тому то наші люди в старім краю, що то ще мають на чім бути, також нерозумно роблять, що покидають рідну землю і йдуть в світ за очи, шукаючи, не знати чого. Рідна земля це рідна земля, так як та рідна мати, котрої ніяка друга мати заступити не може. Приміром оден морґ такої подільської землі під кождим зглядом більш варта для нашого хлібороба як десь там за морем двацять або й більше. Отже не кидати нам рідної землі, бо такої нігде не найдем. А Ляхи лиш того хочуть, щоби Українці вступилися їм. Ні, не дати Ляхови ані клаптика нашої землі! А тут на жаль, находяться ще деякі наші патріоти, чи як їх там звати, що замісць стати як мур разом з народом і боронити своєї батьківщини показують нашому селянинови за море.

Правда воно тяжко жити під ляцьким чоботом, але-ж бо треба нам мати віру, що цього довго не буде, тай не повинно бути. Наша Русь-Україна пережила вже неодно лихоліття, неодну татарську неволю, то пережиє й ляцьку. Тут якраз пригадується мені оден забавний інцидент із єпископської візитації на Лемківщині. „Ну, як же ся тут маєте, як, мої возлюбленні", відзивається єпископ до Лемків, коли вийшли проти него з процесією: „Не барз добрі, владико", відповідає оден із передових Лемків. „Іщи позатамтого року якаси колєра, ци што таке, нашва на нас і веце як пів сева людий видусива. А пак прийшов град і злива і пішва з водов вшитка наша праца. А зас линського року якаси, чуєте, зараза на статок пришва і гет вшитко до ноги видусива. Тай зас тепер Ваше Преосвященство до нас з візитом і так, як видите, владико, нещасте за нещастьом на нас находит. Але то нич, лем дай нам Боже здоровля, то ми то іщи вшитко пережиеме".

Так воно й з ляхами на нащій Україні. Ми їх ще переживемо, тільки дай нам Боже здоровля, як той Лемко, добряга, казав. А коли вже Українцеви терпцю не стане, то вкінци крикне Ляхови на вухо так, що аж у Варшаві почують: „Посунься, ляще, бо тут не твоє, але наше!"

Денис Пирч.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА.

ЧУЄ ЛИЦАР...

Чує лицар серед бою,
Що смертельна рана в грудях,
Стиснув панцира міцніше,
Аби кров затамувати.

Бачить з вежі гарна дама,
Що поблід її коханий,
Що рукою стиснув груди, —
Посила до нього джуру:

— „Пане лицарю, вас просять
Залишити бій кривавий!
Хоч на малу часинку,
Поки рану перевяжуть.

„Є у нас мягкі завої
І бальзам на рану гоїний,
Там на вежі біла постіль
Вже давно для вас готова."

— „Любий джуро! щира дяка
Тій, що шле тебе до мене,
Але я прийти не можу
На запросини лагідні.

„Як би я хоч на хвилину
Скинув цей залізний панцир,
Кров би кинулась потоком
І життя моє порвала-б.

„Бо й такі бувають рани,
Що нема на них бальзаму,
Що нема на них завоїв,
Окрім панцира твердого."

— „Ох, мій пане, ця відповідь
Зранить серце ніжній дамі."
— „Може має дама панцир, —
Хай його міцніще стисне..."

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, що річний мітінґ відбувся дня 6-го лютого, на котрім вибрано уряд на рік 1927 як слідує: В. Ґонтарчик, предс.; Петро Ющик, заст.; Антін Бончок, кас.; Іван Бончок, заст.; Андрій Бончок, секр.; Іван Пелех, заст.; Михайло Рудик і Михайло Косінський, контрольори; Іван Бівас і Михайло Клепчик, доз. хорих; А. Ванінчик і Іван Якубовський, до фани. Мітінґи будуть відбуватися в першу неділю по першім. Кождий член має виповнювати свої належитости що другий місяць; коли ні, то буде суспендований п.сля статута. — В. Ґонтарчик, предс.; А. Бончак, кас.; А. Бончак, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться дня 6-го марта під ч. 839 South Broad St. Новий уряд взиває всіх членів і членкинь явитися точно о год. 3-ій пополудни, бо мітінґ зачнеться точно в означенім часі. Браття і Сестри! Ви своїми голосами поставили нас на сторожі нашого товариства, щоби ми старалися о розвій нашого товариства і У. Н. Союза. Отже ми принягали і присягу дотримаємо. Тепер черга на вас всіх, бо тільки в лучности сила. Кождий член і членкиня мають старатись всіма силами, щоби наш відділ подвоїти. На тім мітінґу маємо дуже важні справи до полагодження. Не забуваймо і за Сиротинець. Дайте ті, котрі декларували, не чекайте, бо за нас ніхто не дасть. — О. Михальчишин, пр.; Петро Беркита, кас.; Павло Стадник, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів і члениць, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 5. марта, о год. 7-ій вечером під ч. 435 Мейн ул. Проситься всіх членів явитися на сей мітінґ. Особливо напоминається довгуючих, щоби вирівнали сво їдовги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неявившийся член підлягає карі. — В. Григорчук, предс.; Г. Ничка, кас.; М. Сас, секр.

БРИЛІВСЬКЕ ВІЧЕ В ЗНЕСІННЮ.

Знесіння, 18. січня 1927.

Як чорні круки, стали шибати по українських землях знову — Визволення, Брилі і т. д. Зосібна, велику „активність" виявляють аґенти Бриля. Вони то прибули дня 16. січня 1927 р. до Знесіння під Львовом — очевидно, щоби розсондувати ґрунт. Винаймили салю в будинку Читальні „Просвіти", ніби то в тій цілі, щоби застановитися над забагненими (в якій галицькій громаді вони чисті?) справами знесінської громадської управи, в дійсності-ж, щоби, як дасться, запустити свої мацки по Знесінню.

В салі Читальні зібралася більша ґрупа Поляків, невдоволених із діяльности дотеперішньої громадської управи, а також певна скількість Українців, щоби з одної сторони перешкодити брилівцям в обманюванні менше свідомого елементу, а з другої сторони, щоби замаркувати своє становище в громадських справах.

На сцені театральної салі зібралися брилівські аґенти, на салі розмістилися поліцейські аґенти, крім того, на сцені умістилися „комісарж ржондови" і комендант постерунку, на салі-ж кількох постерункових. Очевидно, тому що була сподівана участь Українців, Вони-ж, як відомо, горячий народ.

Брилівці говорять. Повторяють старі фрази.

— Хлопе! Роботнику польскі і рускі, єднайцесен!...

— Що за „рускі"? Ще не навчилися говорити: „український" — паде зі салі.

— Пшишлісьми помуц вам сен зорґанізовaць...

— Ми самі про себе подбаємо, не журіться — чути на салі.

— Ви, Українци (це вже по науці), будуйце Українен над Днепрем.

— Не журіться; збудуємо й у нас.

Пшодовнік поліції зорить бистро по салі.

І так дальше... Брилівці бачуть, що зле трапили. Змінять фронт і стають співати на мелянхолійно-настроєву арію:

— Як то добже било кедись. Не било такей незгоди. А дзісь! Братнє народи...

Послідний брилівський бесідник починає також мелянхолійно:

— Я мувем ту первши раз і правдоподобне остатні, то...

На салі:

— Ми також так думаємо.

— Найліпше зробите!

Зі сторони Українців промовляв знаний бесідник, п. А. Добрянський. Згадав про те, як „братнє народи" побраталися в Домбю, Бриґідках, а впосліднє в Володимирі Волинськім. А як брилівці хочуть просвіщати і орґанізувати, то нехай ідуть на Мазури, де народ ще темніщий, як у нас.

Після тієї великої політики, брилівці намагалися повернути ще до справ громади Знесіння, одначе, наслідком становища Українців, які заявили, що на тему своїх справ зуміють нарадитися самі, до ніякої путньої ухвали не добилися.

Накінець, один із брилівців підніс оклик: „нех жиє Пілсудскі".

На це Українці відповіли окликом: „Най жиє Україна" і гимном „Ще не вмерла".

Як це вчули пан комендант і постерункові — то закричали зараз: „виходзіць, виходзіць".

Маленький комендант аж обома руками махав і кричав „виходзіць". Виглядав серед зібраної маси, як потапаючий у морі.

Брилівці з похнюпленими мінами винеслися зі салі.

В. Ж.

ЗІ СПОРТУ.

ГАРКАВЕНКО ПОБІДИВ ІНДІЯНСЬКОГО АТЛЕТА.

НЮ ЙОРК, 28. лютого. — Індіянський атлет Шошоні Вінго, якого силу його менаджери заповідали такими гучними словами, не проявив тої сили, коли йому прийшлося зрівнятися нині вечером з українським силачем Александром Гаркавенком. Індіянський принц показався богато висший від Гаркавенка, але в силі й зручности він йому далеко не дорівнював.

Ославлений за свої виступи проти ріжних червоношкірих братів, він не був навіть серіозним противником для Гаркавенка, котрий його положив по незвичайно короткій боротьбі, що тревала всего 10 мінут і 12 секунд. Гаркавенко гепнув індіянським князем так здорово до землі, що сей аж йойкнув.

Американці з того приводу жартували собі з Індіянина, кажучи: От тобі пімстився за генерала Костера (котрого колись обскочили підступом Індіяни й вбили з цілим його відділом). Українці знова говорили собі: Таки сильнійша українська пшениця від індіянського мяса.



Нюйорська газета „Американ“ писала, що Вінго вживав усіх хопів, яких його навчив старий Нокоміс, але „Гіркий“ (Гаркавенко) веслував ним по сцені немов березовою лодкою.

Того самого вечера Айриш Мек-Гил поборов „кавбоя“ Тутса Мондта, а Стасяк Сема Скорсекі. Італійський атлет Стока відступив по короткій боротьбі з німецьким великаном Стейнке.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В ФІЛАДЕЛФІЇ.

На просьбу української кольонії в Филаделфії, менаджер Жак Пфефер устроює борбу в середу, 9. марта в великій галі Олімпія Атлетік Клюб, ріг другої і Крістіян улиці. В головній парі буде боротися Гаркавенко. В другій парі поляк Стасяк та ще другі борці. Запрошується всю українську кольонію прийти та подивитися, як Гаркавенко бореться.

ГАРКАВЕНКО В БОСТОНІ.

В четвер, 3-го марта Гаркавенко знова буде боротися в Бостоні в Гренд Опера Гавз. Противником Гаркавенка буде іспанський чемпіон Алекс Аберг. Борба буде до побіди. Будуть боротися ще другі дві пари.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В СИРАКЮЗ, Н. Й.

Українці міста Сиракюз будуть мати нагоду побачити великого українського силача Гаркавенка, котрий буде боротись в Сиракюз в пятницю, 4-го марта в гали великої Арени на Салина ул. Противником Гаркавенка буде Берні Андерс, знаний силач з Сиракюз. Боротьба буде до побіди. Також будуть виступати і другі борці. Запрошується Українців прийти подивитись на боротьбу Гаркавенка. Початок о годині 8.15 вечер.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

Українська Правосл. Автокеф. Церква св. Володимира влаштувала коляду на „Рідну Школу“, котрою занявся рекорд. писар Михайло Паньків з малою дітворою. Гроші заколядовані, в сумі $76.75. вислано через Обєднанне до призначеного місця в старім краю.

Жертвували: о. А. Иванишин $10; по $5: М. Аміль, Ів. Гураль, Ст. Ковбасюк; по $2.50: др. Борак, П. Пилипів; по $2: М. Мишак, Дацько, Кириченко, Котович; по $1: Ковердович, Лалак, Куцик, Кицька, Никифорчин, Фесолович, Карпин, Виюля, Дячок, Олексович, Копкуровський, Китинський, Бабій, Домина, А. Бабисюк, Грищак, Богулевич, Я. Білик, Редчук, Кобрин, Хтирик, Шкляр, П. Мартинець, Машир, Стільник, Гусіїв, Косьмій, Мих. Паньків; по 75 ц.: І. Гладкий; по 50 ц.: Орач, Ясінський, Кожушко, Крочак, Олиник, Банах, С. Гураль, Лахман, Кундич, М. Ковальчук.

Збрка на весілю у М. Ясінського $5.

Разом зібрано $76.75.

В імени української правосл. громади складаю щиру подяку всім жертводавцям і малим колядникам, котрі своїми дзвінкими голосами оспівували Народженого і тим причинилися до зібрання висше згаданої суми на „Рідну Школу“.

Михайло Паньків, рек. писар.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Патріотичне весілля не забуває на старий край.

В неділю, дня 20. лютого, відбувалося тут весілля українського громадянина Михайла Головчака. добре відомого серед нашого громадянства в сій цілій околиці, з панною Ольгою Бобенчак. Про популярність молодят добре свідчила церква, набита битком гістьми й знакомими. По шлюбі пішла велика забава в німецькій гаді, яка теж була повна запрошених гостий.

Забава йшла дуже гарно, але найкращою частиною весілля таки остане та хвиля, коли громадянин Данило Стецик, дяко-учитель з Перт Амбою, виступив з промовою, в якій побажав молодим всього добра в спільнім пожиттю, звернувся відтак до гостий зі закликом звеличати весілля таким громадянським поступком, щоби відгук його пішов аж у далекий край, з котрого ми вийшли. Наші думки перенеслися на хвилю від весільного стола й забави в тій край нещасний, де наші брати й сестри терплять під ворожою кормигою. Бесідник показав, що ми булиби грубими самолюбами, якби ми не вжили сеї радіної для нас хвилі на те, щоби помогти хоч у дечім нашим браттям у старім краю. Він порадив гостям зібрати добровільну жертву на Рідну Школу в Галичині.

За ним промовив зараз гр. Іван Ваверчак, який переповів те саме по англійськи, щоби щирі громадянські заклики могли зрозуміти всі гості. Як звичайно, сей громадянин говорив ясно, до розуму, як кажуть Американці, „до пойнту“. Гр. Степан Баюс сейчас перевів сей клич у життя. Він метнувся з пару другими помежи гості. Тут зараз гр. Головчак дав жертву 5 долярів, за ним гр. Гавриш знова 5 долярів. Се був добрий початок. Пішли жертви. Імен усіх не пригадую собі, а тим менче суми, яку кождий жертводавець зложив. Досить, що з отсего патріотичного весілля зібрано 53 доляри та припоручено їх післати через Обєднанне в Філаделфії, щоби воно вислало їх на Рідну Школу в старім краю, щоби й старий край знав, що в Картереті було патріотичне весілля.

Василь Куций.

ІСТОН, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Давно вже не було в нас таких веселих свят Рождества Христового, як сего року. Ходили ми з колядою від хати до хати і де ми тільки прийшли і запитали, чи приймуть колядників, котрі збирають жертви на Рідну Школу, так почули ми слово: просимо. А далі казали: чому питаєте нас чи позволимо колядувати на Рідну Школу, таж то наш обовязок її підтримати. Люде приймали нас як ніколи за попередних років, так що того годі було вирватися з хат.

Жертви зложили: С. Сагатий $4.00; О. Питляр $3.00; В. Дроботій і Т. Терлецький по $2.00; по $1.00: В. Гуда, М. Гаран, Ю. Стиран, М. Загоройко, В. Сорока, М. Колодруб, Т. Фостий, І. Рудавський, М. Підгайний, А. Галан, А. Допілка, Г. Брикса, В. Беднарський, Т. Кульчицький, Т. Потапчук, Т. Харко, І. Милимук, Ст. Возьний, В. Савчук, А. Василик, І. Дешевський, М. Прузьняк, А. Ткач, М. Федорчак, І. Андрійця, Д. Кручовий, І. Вересюк, В. Литвин, Ст. Карп, Т. Мазій, П. Бардун, Ст. Терлецький; по 50 ц.: І. Підборецький, З. Загачевський, Д. Мамрич, Г. Сеник, І. Шмулик, М. Потічко, А. Шовгерт, І. Звиженський, Гр. Яворський, М. Конопка, Т. Терлецький (старший), В. Терлецький, Ст. Яворський; по 25 ц.: І. Мазурик, І. Терлецький.

Разом заколядовано $50.00 і вислано до Обєднання.

Колядник.

МІЛВОКИ, ВИС.

На Рідну Школу.

На руки Данила Бориса, Лісста ч. 7762, зложили на Рідну Школу в краю слідуючі: Тов. Ів. Франка, від. 103 У. Н. С., з каси $5.00; Данило Борис $2.00; Василь Колодрубець $1.50; по $1.00: Іван Березовець, Стефан Ковтун, Андрій Ковтун, Василь Яремчук, Іван Шеремета, Андрій Гапала, Михаїл Цапко, Михаїл Стадник, Теодор Борсук, Теодор Черник; по 50 ц.: Іван Галущинський і Іван Глущенко. Дрібні жертви $8.50.

Разом зібрано $28.00.

Данило Борис.

ВУСТЕР, МАСС.

Коляда на Рідну Школу.

З нагоди Різдва Христового не забули вустерські Українці за свій народний обовязок.

Ходили колядувати на старий край: Розалія Кілик і Анастазія Сулима. Жертвували слідуючі: Й. Зазуляк $5.00; В. Сидор $4.00; М. Сидор і В. Кілик по $3; по $2.00: Н. Сулима, П. Івах, М. Тимошко, С. Пасай, А. Савіцький, П. Попович, В. Дупський, Г. Федак. Заколядували $31.00. Гроші вислано до краю через Обєднанне.

Н. Сулима.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Союзове Братство на Рідну Школу і сироти.

Братство св. Андрея Первозванного, від. 66. У. Н. Союза зібрало на своїх мітингах $33 на Рідну Школу і на сироти в Рідним Краю.

Гроші вислано до краю через Обєднанне в Філаделфії.

Жертвували по $1.50: Д. Павлик, Л. Фединяк; по $1: І. Лазорчик, Я. Цоппель, Н. Фединяк, Н. Даниляк, М. Стирка, О. Наконечний, Ф. Малицак, Т. Биндас, Д. Биндас, К. Верескля, П. Пелешак, І. Бугера, Т. Дубас, А. Дубас, Й. Кальброн, І. Гнатяк, Н. Виткович, Т. Лазорчик, М. Гандзюк, Т. Маюк, В. Босий, С. Федь, П. Кріль, І. Шиляк, Д. Курник, П. Зятик, Д. Шумелда, Т. Гнат, І. Чачуна, С. Бабінець.

Л. Фединяк.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СТЕЙПЛЕТОН, НЮ ЙОРК.

Дня 12. лютого 1927, в день свята уродин президента Линколна, українська громада відсвяткувала немови власні уродини. Святкувала вона саме отворення Українського Народного Дому.

„Громада по нитці — бідному сорочка“ — сказали ми собі, і як ми вже описували в Свободі, без жадних сварок і крику побудували цей дім. І цей дім стоїть на громаді. Він є нашою власностю. Не має до нього права Рим ні римський епископ.

Я тут не хочу хвалитись, бо, мовлявь, власна хвальба сорочки не дасть, і вертаю до теми свята. Отворення відбулося як найгарніще. О десятій рано о. Іван Захарко посвятив угли дому, відтак відправилася Служба Божа, а відтак відбулася врочиста Академія. Отворив її гр. Антін Романів, голова дому, короткою бесідою, в якій пояснив гостям початок Дому. Відтак гр. Іван Мельник представив гостям заступника голови дільниці міста П. Гібса, сенатора П. Велча і комішіонера парків Джана О'Рока, що прибули на наше свято. Всі три урядники м. Стейплетону погратулювали степлетонській українській громаді за їх здібність в організаційній роботі. П. Гібс говорив ширше про український нарід та його боротьбу за визволення, з якою він добре обзнакомлений. Гості витали англійських бесідників гучними оплесками, а гр. Ів. Мельник дякував їм за їх участь.

В імени Головної Канцелярії Українського Народного Союза промовив гр. Омелян Ревюк. Погратулювавши стейплетонській громаді за її солідарність та організованість, яка видала такі гарні плоди, бесідник показав на ті завдання, які ще стоять перед громадою в будуччині. Тут їм треба з одного боку дивитися, щоби Дім на все оставав у руках народа та не переходив в руки одної групки або партійки, а з другої сторони треба постаратися розумною роботою, щоби цілий Дім був справді власностю громади, себто, щоби на ньому не було довгів. Організатори діла доказали роботою великої штуки; тепер треба ширшій громаді показати жертвами й підприманнем Дому, що вона розуміє роботу своїх передових людий та що вона хоче бути властителем Дому. Сими словами закликав бесідник громаду до жертв на Дім.

У тім самім дусі промовив гр. І. Мельник і тут зараз було видно гарні висліди. Всіх жертв подавати неможливо, але згадати треба, що гр. Онуфрій Парпан зложив в імени від. 167 У. Р. С. в Бейоні 25 долярів, далі братство св. Івана Хрестителя, від. 81, Провидіння, в Бейоні, зложило жертву в сумі 20 долярів, Хор з Бейону жертвував 21 долярів, і так далі. Досить, що по посвяченню зібрано разом 508 долярів і 90 центів.

Після Академії пішов на власній галі український баль і забава, з котрої Дім знова зібрав 546 долярів 45 центів, так, що з цілого свята Дім зібрав 1,055 долярів 35 центів.

Забава тягнулася до пізного вечера. Громадяни були незвичайно вдоволені з великого свята. Гордість наповняє їх серця, що їм так гарно вдалося довершити тяжкого діла. Громада певна, що Український Народний Дім стане осередком живого українського народного життя, бо уряд думає завести в Домі межи иншим читальню, в якій будуть усякі українські часописи, американські, канадійські й старокраєві. Сподіємося ми всі зажити тепер кращим життєм.

Стефан Дзера,
секр. У. Н. Дому.

НЮ ЙОРК.

Український Демократичний Клюб.

Найновійші наші організації в Америці се політичні товариства і клюби. До них зачислюється перед трома роками оснований Український Демократичний Клюб в Ню Йорку.

Хоть на провінції неодин мабуть рацію подумати, що в метрополії Злучених Держав, де ми налічуємось на десятки тисяч голов, маємо не знати яку велику політичну впливову організацію, то на жаль треба сказати, що в нас так добре справи не стоять. Бо коли, здається, нема ні одного Українця в Ню Йорку, котрийби не знав про У. Д. Клюб, його користну працю і цілі, то його членство замісць сягати кількох тисяч, доходить заледви кілька соток.

Однак робиться всякі можливі старання для поступу. Тепер власне заплянатовано організацію Молодечого Відділу при У. Д. Клюбі. Це дуже похвальне діло, бо тим тільки можна придержати нашу підростаючу молодіж при нашому народі.

Так як тепер женщини мають однакові політичні і громадські права на рівні з мущинами, то Клюб робить заходи, щоби наше жіноцтво інтересувалось поза кухнею також політикою. Тому то при У. Д. Клюбі засновано Жіночий Відділ. Покищо він невеликий числом, але вже досить діяльний.

При кождих виборах У. Д. Клюб бере діяльну участь та здобуває собі чимраз більше впливів, а коли прийде слушний час, очевидно, коли всі в Ню Йорку станемо по його стороні, то вже в недаленій будучности можемо сподіватись своїх кандидатів на ріжні уряди з рамени У. Д. Клюбу.

Не треба забувати, що між нами вже є здібні одиниці, котрі могліби занимати уряди в міських, повітових і стейтових установах, однак без сильної та впливової політичної організації не здобудемось на своїх репрезентантів, бо вони мусять дістати ініціятиву від своїх і в першій мірі повне попертя всего нашого загалу.

У. Д. Клюб вже неодному своєму членови поміг в ріжних клопотах і дальше готов дати кождому всяку можливу поміч, хто до нього зголоситься.

Дотепер найбільше в У. Д. Клюбі заслужились В. Ф. Вагнер, бувший кількалітний предсідатель гор. Мих. Радик, адвокат, лідер Клюбу. На біжучий рік до Виділу У. Д. Клюбу входять: Й. П. Демчук, предс.; В. Брилинський, заст.; Е. Ляшевський, касієр; С. Фесолевич, секр. фін.; І. Мартинець, секр. ; С. Піщак, кореспондент; М. Януш, бібліотекар; І. Гладкий, І. Гелетій і М. Кравчук, члени Виділу. **Михайло Радик**, лідер.

Маєток У. Д. Клюбу сягає двох тисяч долярів. При Клюбі засновано осібну корпорацію, котра має за ціль купно дому для поміщення Клюбу, котрої капітал виносить звиш двох тисяч долярів. Для поширення освіти Клюб став урядкувати відчити на ріжні важні питання економічного й політичного життя нашого народа в Америці.

І. М.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його визначної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька мінут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „нагаих“ дописий з домаганнем „сейчас“ помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се вналоджила.
10. — Не присилати до редакції стихів і поезий недоладних щодо форми або безвартних щодо змісту; а до того ще й не жадати звороту таких віршів.